

มุมมองสิทธิ

HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1
เดือนมกราคม 2569

กสม. ห่วง โครงการโรงไฟฟ้า โดยบริษัทเอกชนไทย ใน สปป. ลาว

ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน ในจังหวัดน่าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไข ป้องกันการละเมิดสิทธิในสุขภาพของประชาชน

วิกฤตมลพิษทางอากาศที่ปกคลุมทั่วภาคเหนือทวีความรุนแรงขึ้นตลอดหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะเมื่อมลพิษเหล่านี้ มีต้นกำเนิดและลอยข้ามมาจากพรมแดนอื่นที่มีภูมิประเทศและระบบนิเวศเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดกับฝั่งไทย **นี่คือสัญญาณบ่งบอกว่าประชาชนกำลังถูกละเมิดสิทธิในการเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาด คัดต่อสุขภาพ และยังยืน ซึ่งคือสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน**

อ่านต่อหน้า 2

1

กสม. ห่วง โครงการโรงไฟฟ้า โดยบริษัทเอกชนไทย ใน สปป. ลาว ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน ในจังหวัดน่าน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไข ป้องกันการละเมิดสิทธิในสุขภาพของประชาชน

4

เผยแพร่ผลสอบ ปม 3 เหมืองหินใหญ่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เปิดเผยแพร่ผลตรวจสอบการขอประทานบัตร เหมืองหินใหญ่ “เชียงราย - กาญจนบุรี - พัทลุง” ที่เสี่ยงกระทบสิ่งแวดล้อม - ละเมิดสิทธิมนุษยชน

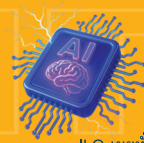
6

สารประธานกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องในวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2569

7

ข่าวกิจกรรม กสม.

8

ILO เผยทั่วโลก เผชิญปัญหาคุณภาพงาน ยาวนานและผู้หญิง เสี่ยงว่างงานเพิ่มขึ้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากคณะทำงานติดตามความรับผิดชอบของการลงทุนข้ามพรมแดน (ETO's Watch Coalition) เมื่อเดือนมิถุนายน 2566 ระบุว่า การดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหินหงสาขนาด 1,878 เมกะวัตต์ ในเมืองหงสาและเมืองเงิน แขวงไชยบุรี สปป. ลาว ซึ่งมีชายแดนติดต่อกับพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน เป็นการร่วมทุนระหว่างบริษัทเอกชนสัญชาติไทยแห่งที่หนึ่ง (ผู้ถูกร้องที่ 1) (ร้อยละ 40) บริษัทเอกชนสัญชาติไทยแห่งที่สอง (ผู้ถูกร้องที่ 2) (ร้อยละ 40) และรัฐวิสาหกิจลาวโฮลดิ้ง (ร้อยละ 20) โดยมีธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย 9 แห่ง เป็นผู้สนับสนุนทุน โดยโครงการดังกล่าวได้สร้างมลพิษต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หลายหมู่บ้าน เป็นแหล่งปล่อยสารพิษต้นกำเนิดโรคมะเร็ง มีหมอกควันดำ ฝุ่น PM 2.5 ใบข้าวไหม้ ใบหม่อนเหลืองมีจุดดำ ชาวบ้านคันตามผิวหนังและมีอาการตาแดง เมื่อฝนตก วัวล้มตายจากการดื่มน้ำจากแหล่งน้ำ ชาวบ้านตรวจพบรอยหรือจุดในปอด จึงขอให้ตรวจสอบ

จากการตรวจสอบพบว่า โรงไฟฟ้างังกล่าว ตั้งอยู่ห่างจากชายแดนไทยเพียง 34 กิโลเมตร เริ่มเดินเครื่องผลิตไฟฟ้าเชิงพาณิชย์ตั้งแต่ปี 2558 โดยมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่รับซื้อไฟฟ้าและกำกับดูแลการเดินเครื่องและบำรุงรักษา โครงการดังกล่าวได้รับอนุมัติสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย 9 แห่ง โดยได้รับอนุมัติสินเชื่อก่อนปี 2562 ที่ธนาคารพาณิชย์เริ่มกำหนดแนวทางการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและก่อนการออกหลักการธนาคารเพื่อความยั่งยืนอย่างเป็นทางการของธนาคารแห่งประเทศไทย

แม้การดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าฯ ได้ติดตั้งระบบควบคุมมลพิษประสิทธิภาพสูงตามกฎหมายของ สปป. ลาว และในปี 2566 บริษัทผู้ถูกร้องได้นำหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UNGPs) และการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD) ไปปรับใช้ในเชิงภาพรวมของบริษัท โดยสมัครใจแล้วก็ตาม แต่ยังไม่มีการจัดทำรายงาน HRDD อย่างครอบคลุม และยังไม่มีการติดตั้งระบบหรืออุปกรณ์ดักจับสารปรอทก่อนปล่อยสู่บรรยากาศและแหล่งน้ำ สอดคล้องกับข้อมูลอาการป่วยของประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจและพบมากในช่วงที่มีหมอกควันรุนแรง ซึ่งจากบริบทพื้นที่ ไม่พบแหล่งกำเนิดมลพิษแหล่งอื่นที่เชื่อมโยงกับสารปรอทในรัศมีที่ส่งผลกระทบต่อ อีกทั้ง การไม่จัดทำ HRDD และไม่เปิดเผยข้อมูลรายละเอียดผลกระทบเชิงลบเป็นรายโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย อาจเป็นการขาดความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญ

กสม. เห็นว่า บริษัทผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยึดถือมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เข้มงวดสูงสุดตามกฎหมายของประเทศไทย และ สปป. ลาว และเป็นหน้าที่ของรัฐไทยในการกำกับดูแลให้บริษัทผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนไม่ก่อมลพิษข้ามพรมแดน และละเมิดสิทธิในสุขภาพของประชาชน **ในชั้นนี้จึงรับฟังได้ว่า โครงการโรงไฟฟ้างังกล่าว มีความเสี่ยงอย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในจังหวัดน่านและพื้นที่ใกล้เคียง ถือเป็นภาระละเมิดสิทธิมนุษยชน**

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปลงดังนี้

1 ให้บริษัทผู้ถูกร้องทั้งสอง และ กฟผ. ดำเนินการดังนี้

- ติดตั้งระบบตรวจวัดสารปรอทอย่างถาวรและต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลมลพิษรายวัน และรายงานค่าความเข้มข้นมลสารจากปล่องโรงไฟฟ้าสู่สาธารณชนและหน่วยงานไทยเป็นรายชั่วโมงหรือรายวัน ผ่านเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้ง่าย
- ให้จัดตั้งกองทุนเฝ้าระวังสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และให้ภาคประชาชนในจังหวัดน่านมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการใช้งบประมาณของกองทุนด้วย

4 ใหัรณาการแห่งประเทศไทย พิจารณาใช้มาตรการใหัรณาการ พาดินชัยทุกแห่งที่ใหัสินเชือลงทุนพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้า ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดลอม มีการกำหนดนโยบาย สินเชือที่ยั่งยืนแบบผูกพันทางกฎหมาย โดยออกหลักเกณฑ์ให้มี นโยบายระงับหรือถอนสินเชือ เนื่องจากมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่แกไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น และกำหนดใหัการปล่อย สินเชือแกโครงการลงทุนข้ามพรมแดนที่มีความเสี่ยงสูงต้องทบทวน หรือปรับปรุงกระบวนการ HRDD ของลูกหนืออย่างสม่าเสมอ มีช่องทางารรับขอร้องเรียน และรายงานการเยียวยาต่อธนาการ แห่งประเทศไทย

5 ใหัสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ ตลาดหลักทรัพย์ กำกับดูแลบริษัทผู้ถูกร้องทั้งสองแห่ง กำหนดใหัมีการเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกในรายงานความยั่งยืน และแบบ 56-1 One Report เกี่ยวกับความเสี่ยงและแนวทางการจัดการ มลพิษข้ามพรมแดนที่ครอบคลุมถึงพื้นที่จังหวัดน่าน รวมถึงดัชนีชี้วัดผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของชุมชน เพื่อความโปร่งใสต่อผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย

6 ใหักระทรวงสาธารณสุข และกรมควบคุมโรค พัฒนากลไก การเฝ้าระวัง ป้องกัน และการรายงานอุบัติการณ์ของโรค จากพิษปรอทอย่างเป็นระบบในพื้นที่จังหวัดน่าน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และพิจารณาเพิ่มโรคจากพิษปรอทเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคจาก การประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 ใหัสอดคล้อง กับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาไมนามาตาที่ประเทศไทยเป็นภาคี

7 ใหักระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ตรวจสอบและเฝ้าระวังพันธุ์พืช และคุณภาพดินในพื้นที่จังหวัดน่านที่อาจได้รับผลกระทบจาก โครงการโรงไฟฟ้า หรือผลกระทบจากการใช้สารเคมีทางการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติและอำเภอทุ่งช้าง และรายงานใหัประชาชนในพื้นที่รับทราบ

8 ใหักรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เร่งรัดรายงานการศึกษา ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกลไกศูนย์ติดต่อประสานงาน แห่งชาติ ในรูปแบบที่เหมาะสมของประเทศไทย เพื่อส่งเสริม การสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างรัฐบาลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ พร้อมทั้งรับเรื่อง ร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินธุรกิจ ตามแนว ปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติขององค์การเพื่อความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจและการพัฒนา

• ใหัปฏิบัติตามหลักการ UNGPs โดยมีกระบวนการ HRDD ของโครงการโรงไฟฟ้า ที่ต้องระบุการเยียวยาความเสียหายที่อาจ เกิดจากการประกอบธุรกิจโครงการโรงไฟฟ้า โดยเฉพาะผลกระทบต่อจังหวัดน่าน และใหัจัดทำรายงาน HRDD ทั้งภาษาอังกฤษ ลาว ไทย และเผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่เข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งให้มี ช่องทางสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับโครงการโรงไฟฟ้า ตามแผน ปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP)

2 ใหับริษัทผู้ถูกร้องทั้งสองแห่งร่วมกับจังหวัดน่าน สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และสถาบัน 5 จัยระบบสาธารณสุข ใช้กลไกคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และเฝ้าระวังมลพิษทางสิ่งแวดล้อม จังหวัดน่าน โดยพัฒนาระบบ เทคโนโลยี และการแจ้งเตือนภัยความผิดปกติของค่ามลพิษ ที่เชื่อมโยงข้อมูลภาคประชาชนเข้ากับระบบของภาครัฐ เฝ้าระวัง ห่วงโซ่อาหารและการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยมีมาตรการเฝ้าระวัง การสะสมของสารปรอทในอาหารอย่างต่อเนื่อง และมีแผนปฏิบัติการ ปรับปรุงดินควบคู่ไปกับแผนการฟื้นฟูคุณภาพดินในระยะยาว

3 ใหักระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ เร่งจัดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพ อากาศเพิ่มเติมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการสะสมของมลพิษ และให้มีคณะกรรมการร่วมเพื่อการตรวจสอบข้อมูล ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจากภาครัฐ นักวิชาการท้องถิ่น และตัวแทนชุมชน ร่วมสังเกตการณ์การเก็บตัวอย่าง การสอบเทียบเครื่องมือ และ การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

เผยแพร่ผลสอบ! ปม 3 เมืองหินใหญ่

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เปิดเผยผลตรวจสอบการขอประทานบัตรเหมืองหินใหญ่

“เชียงราย-กาญจนบุรี-พิกุล”

ชี้เสียง **กระทบสิ่งแวดล้อม-ละเมิดสิทธิมนุษยชน**

พร้อมแนะหน่วยงานรัฐทบทวนการแก้ไขกฎหมายแร่

และ **เปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น** ที่เน้นการมีส่วนร่วม

ของประชาชน **สกัดความไม่โปร่งใส**

เปิดปมร้องเรียน 3 เมืองหิน

กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนให้ตรวจสอบความไม่เหมาะสมของพื้นที่ขอประทานบัตรเหมืองหินอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ (1) **เหมืองหินแม่จัน จ.เชียงราย** อยู่ใกล้แหล่งน้ำซับซิมที่มีน้ำใต้ดินไหลออกมาสู่ผิวดินช่วยหล่อเลี้ยงระบบนิเวศ และป่าต้นน้ำที่เปรียบเสมือนจุดกำเนิดของแม่น้ำลำคลอง (2) **เหมืองหินท่ามะกา จ.กาญจนบุรี** บนพื้นที่เขาที่บ่อน้ำซึ่งเป็นแหล่งทรัพยากรป่าไม้ที่สมบูรณ์ของชุมชน และ (3) **เหมืองหินตะโหนด จ.พิกุล** ที่แวดล้อมด้วยแหล่งน้ำธรรมชาติและมีพื้นที่อ่อนไหว เช่น มัสยิด โรงพยาบาล โรงเรียน ในรัศมี 3 กิโลเมตร ทั้งยังเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์มณี พร้อมขอให้ตรวจสอบความโปร่งใสของกระบวนการจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตประทานบัตรทั้ง 3 พื้นที่ดังกล่าว

ขอเปิดเหมืองตาม กม. แต่พบช่องโหว่ ‘นิยามคลุมเครือ’

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง พบว่าเหมืองหินทั้ง 3 แห่ง สามารถพิจารณาอนุญาตประทานบัตรได้ตาม พ.ร.บ. แร่ พ.ศ. 2560 มาตรา 19 โดยเหมืองหินแม่จันเป็นการทำเหมืองในที่ดินมีกรรมสิทธิ์ จึงถือเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง ส่วนเหมืองหินท่ามะกาและเหมืองหินตะโหนด ตั้งอยู่ในพื้นที่แหล่งหินตามประกาศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและได้รับความเห็นชอบก่อนที่ พ.ร.บ. แร่ฯ จะมีผลใช้บังคับ จึงถือว่าอยู่ในเขตแหล่งแร่ เพื่อการทำเหมืองตามบทเฉพาะกาล อย่างไรก็ตาม กสม. พบข้อสังเกตว่า แม้ พ.ร.บ. แร่ฯ มาตรา 17 วรรคสี่ จะสั่งห้ามทำเหมืองในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตโบราณสถาน เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายห้ามการเข้าใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาด หรือพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าต้นน้ำซับซิม แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีกำหนดคำนิยามแหล่งต้นน้ำและป่าต้นน้ำซับซิมที่ชัดเจน

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2569

**สำหรับประเด็นการจัดกระบวนการ
จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน**

โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกร้องที่ 1)

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ถูกร้องที่ 2)

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพิกุล (ผู้ถูกร้องที่ 3)

และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ถูกร้องที่ 4)

ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่

รับผิดชอบตามกฎหมาย เห็นว่า

เหมืองหินแม่จัน ผู้ถูกร้องที่ 1 ได้ดำเนินการจัดรับฟังความคิดเห็นตามขั้นตอนที่ถูกต้อง และผู้ยื่นคำขอได้ถอนประทานบัตรไปแล้วในช่วงปลายปี 2566 เนื่องจากประชาชนในพื้นที่คัดค้าน จึงไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กาญจนบุรี

ท่ามะกา

5 ข้อเสนอแนะ: ป้องกันผลกระทบจากเหมืองหิน

กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1 ป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด ให้ตรวจสอบความไม่โปร่งใสของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและห่วงกังวลของประชาชน กรณีเหมืองหินท่ามะกา จ.กาญจนบุรี และให้ยกเลิกผลการจัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชน กรณีเหมืองหินตะโหนด จ.พัทลุง

2 ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีเหมืองหินท่ามะกา ให้กรมป่าไม้ตรวจสอบสาเหตุที่ไม่อาจประกาศให้ป่าเขาพังตรุเป็นป่าสงวนแห่งชาติ พร้อมประสานกับผู้ถูกร้องที่ 4 ทบทวนและสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของป่าเขาพังตรุ ส่วนกรณีเหมืองหินตะโหนด ให้กรมทรัพยากรธรณี และผู้ถูกร้องที่ 4 ทบทวนความเหมาะสมของแหล่งหินเขาน้อย

3 ทบทวนแหล่งหินอุตสาหกรรม ให้กรมทรัพยากรธรณีและผู้ถูกร้องที่ 4 ร่วมกันทบทวนแหล่งหินอุตสาหกรรมที่ได้ประกาศก่อน พ.ร.บ.แร่ฯ ใช้บังคับ และให้นำหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของประชาชนมาบังคับใช้กับกระบวนการสำรวจและกำหนดเขตแหล่งแร่

4 นิยาม “แหล่งต้นน้ำ” และ “ป่าน้ำซับซึม” ให้ชัดเจน ให้คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติพิจารณา คำนึงเกี่ยวกับพื้นที่แหล่งต้นน้ำหรือป่าน้ำซับซึม โดยคำนึงถึงมิติการใช้ประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น

5 แก้ไขกฎหมายแร่ ให้ผู้ถูกร้องที่ 4 เสนอแก้ไข พ.ร.บ.แร่ฯ พ.ศ. 2560 มาตรา 56 และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน โดยนำหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน มาปรับใช้ รวมถึงให้ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD)

เหมืองหินท่ามะกา สุ่มเสี่ยงกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิต ขณะที่ชาวบ้านกว่า 1,500 คน ลงชื่อคัดค้าน แต่ผู้ถูกร้องที่ 4 ยังคงวินิจฉัยผลการรับฟังความคิดเห็นตามที่ผู้ถูกร้องที่ 2 เสนอ โดยให้เดินหน้าต่อไป จึงรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เหมืองหินตะโหนด เสี่ยงกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิตเช่นกัน ขณะเดียวกัน ในวันจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ได้มีกลุ่มชายฉกรรจ์ตั้งด่านสกัดและข่มขู่คุกคามผู้คัดค้าน แต่ผู้ถูกร้องที่ 3 และผู้ถูกร้องที่ 4 กลับสรุปผลว่าไม่มีผู้คัดค้าน จึงรับฟังได้ว่า มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

สารประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องในวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2569

วันเด็กแห่งชาติเป็นโอกาสสำคัญที่ย้ำเตือนให้ทุกภาคส่วนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก เพราะเด็กไม่ได้เป็นเพียงทรัพยากรที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศและโลกในอนาคตเท่านั้น แต่มีสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการเคารพ ค้ำครองศักดิ์ศรี รวมทั้งส่งเสริมรอบด้านตามหลักสิทธิมนุษยชน

การเคารพ ค้ำครอง และส่งเสริมสิทธิเด็ก เป็นหัวใจหนึ่งที่สำคัญของการส่งเสริมและค้ำครองสิทธิมนุษยชน เพราะการสร้างสังคมที่ยุติธรรมและเป็นธรรม เริ่มต้นจากการที่เด็กทุกคนเติบโตขึ้นอย่างปลอดภัย เข้าถึงและได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและเป็นไปตามหลักการอนุสัญญาสิทธิเด็ก ได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิในการพัฒนา สิทธิในการศึกษาและสิทธิในการมีส่วนร่วม ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการไม่เลือกปฏิบัติและยึดถือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้ง เป้าหมายสูงสุดคือ **เด็กทุกคนต้องสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเป็นพลังในการสร้างสรรค์สังคม**

แม้หลายภาคส่วนได้พยายามร่วมกันส่งเสริมและค้ำครองสิทธิเด็ก แต่จากการติดตามสถานการณ์สิทธิเด็กยังคงพบว่า **เด็กจำนวนมากเผชิญกับความรุนแรงทางร่างกาย IECT และจิตใจ จากทั้งในครอบครัว สถานศึกษา และพื้นที่สาธารณะ** ทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ เด็กยังประสบปัญหาความปลอดภัยในชีวิต ภาวะขาดสารอาหาร ปัญหาสุขภาพจากการใช้บุหรี่ยาเสพติด และปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนี้เด็กพิการ เด็กที่อยู่ในครอบครัวยากจน เด็กในพื้นที่ห่างไกล เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ และเด็กที่มีปัญหาสถานะบุคคล ยังเผชิญกับปัญหาการเข้าถึงสิทธิและโอกาสอันพึงมีพึงได้ในฐานะมนุษย์

ปีที่ 25 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2569

เนื่องในวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2569
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
ขอส่งความรักและความปรารถนาดีไปยังเด็กทุกคน
ให้มีพลังกายและใจที่เข้มแข็ง
เชื่อมั่นในพลังและขีดความสามารถของตนเอง
รวมถึงกล้าที่จะตั้งคำถามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมในฐานะพลเมืองโลก

โดย กสม. ขอยืนยันและร่วมเป็นพลังที่จะส่งเสริมและค้ำครองสิทธิเด็กอย่างเต็มที่ และขอให้ทุกภาคส่วนร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก รับฟังเสียงของเด็กและร่วมกันวางรากฐานสังคมที่ถือประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้ง เพื่อส่งต่อสังคมที่เปี่ยมด้วยความสุขและปัญญา เคารพสิทธิมนุษยชนปลอดภัย และไม่เลือกปฏิบัติให้แก่เด็กทุกคน

พรประไพ กาญจนรินทร์
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
8 มกราคม 2569

ข่าวกิจกรรม กสม.

กสม. เปิดตัวโครงการจัดทำข้อเสนอแนะ-การกำหนดอัตราค่าไฟฟ้าที่เป็นธรรมต่อภาคครัวเรือน วันที่ 14 มกราคม 2569

กสม. นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานเปิด “โครงการจัดทำข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการกำหนดอัตราราคาค่าไฟฟ้าที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อภาคครัวเรือน” จัดโดย สำนักงาน กสม. โดยมี **นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ นางปรีดา คงแป้น นายวสันต์ ภัยหลีกลี้** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงาน กสม. และ **นายชาญชาญ ชาญนุกิจ** ประธานอนุกรรมการจัดทำข้อเสนอแนะฯ เข้าร่วม โดยโครงการดังกล่าวเป็นการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะในรูปแบบออนไลน์และสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทุกภูมิภาคในประเด็นค่าไฟฟ้าที่เป็นธรรม ทั้งนี้ สำนักงาน กสม. จะรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเสนอคณะรัฐมนตรีให้มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาระยะยาวอย่างเป็นระบบต่อไป ณ เดอะควอเตอร์ รัชโยธิน บาย ยูเอชจี เขตจตุจักร กรุงเทพฯ

กสม. ร่วมงานสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีปีใหม่นานาชาติ ครั้งที่ 3 วันที่ 18 มกราคม 2569 **นางปรีดา คงแป้น** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ **นายกาญจน์พัทธ์ สมสกุล** ที่ปรึกษาสํานักงาน กสม. ร่วมงานสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีปีใหม่นานาชาติ ครั้งที่ 3 จัดโดย สมาคมลาหู่ในประเทศไทย สำนักงาน กสม. และภาคีเครือข่าย ในการนี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมเป็นวิทยากรเสวนาหัวข้อ “จาก พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568 สู่งารวางแผนปฏิบัติการชนเผ่าพื้นเมืองลาหู่” ทั้งนี้ งานดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อเป็นพื้นที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมปีใหม่ของชาวลาหู่ในไทยและประเทศอื่น ๆ รวมถึงสร้างความรู้ ความเข้าใจในบทบาทของกลุ่มชาติพันธุ์ภายหลังการประกาศใช้ พ.ร.บ. คุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568 ณ ศูนย์ประชุมนครเชียงใหม่ รีมกก อ.เมือง จ.เชียงใหม่

กสม. ลงพื้นที่ประชุมหารือเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดผังเมืองรอบพื้นที่ ต.เขาแก้ว อ.เชียงคาน จ.เลย

วันที่ 21 มกราคม 2569 **นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงพื้นที่ ต.เขาแก้ว อ.เชียงคาน จ.เลย เพื่อประชุมรับฟังข้อเท็จจริงร่วมกับกรมทรัพยากรธรณี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเลย สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเลย ศูนย์ป่าไม้เลย อำเภอเชียงคาน เทศบาลตำบลเขาแก้ว และชาวบ้านในพื้นที่ กรณีร้องเรียนว่าพื้นที่ ต.เขาแก้ว ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นที่ดินประเภทชุมชน (เขตพื้นที่สีชมพู) และไม่อนุญาตให้มีการทำอุตสาหกรรมเหมืองแร่ แต่มีความพยายามของบริษัทเอกชนในการขอประทานบัตรเพื่อสิทธิในการทำเหมืองแร่ โดยประชาชนในพื้นที่มีความกังวลว่าจะมีการปรับผังเมืองใหม่และกำหนดให้พื้นที่ ต.เขาแก้ว เป็นที่ดินประเภทอุตสาหกรรมโดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

กสม. ประชุมร่วมกับเลขาธิการ สพฐ.หารือแนวทางขับเคลื่อนการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติตามมติ คสม.

วันที่ 28 มกราคม 2569 **นางปรีดา คงแป้น** และ **นางสาวสุกัฎรา นาคะผิง** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประชุมหารือกับเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2568 เรื่อง ข้อเสนอแนะกรณีเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เข้ารับการศึกษาในประเทศไทย เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการเข้าไม่ถึงระบบการศึกษาของเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยภายใต้กรอบกฎหมายโดยสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนควบคู่กับประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ ณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กรุงเทพฯ

ILO เพຍทั่วโลก

เผชิญปัญหาคุณภาพงาน เยาวชนและผู้หญิงเสี่ยงว่างงานเพิ่มขึ้น

วันที่ 12 มกราคม 2569 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เปิดเผยรายงานแนวโน้มการจ้างงานและสังคม ปี 2569 (Employment and Social Trends 2026) ระบุว่า ในปี 2569 อัตราการว่างงานทั่วโลกจะคงอยู่ที่ร้อยละ 4.9 หรือคิดเป็นแรงงานประมาณ 186 ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการเข้าถึงงานที่มีคุณภาพ และยังคงดำรงชีวิตอยู่ในความยากจนขั้นรุนแรง ขณะที่การจ้างงานนอกระบบกำลังเพิ่มขึ้น แต่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงความคุ้มครองทางสังคม สิทธิในการทำงานและความมั่นคงในการจ้างงาน นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทีละช้าในประเทศรายได้ต่ำกำลังผลักดันให้แรงงานที่มีสภาพการจ้างงานแย่อยู่ถูกทิ้งให้อยู่ข้างหลังมากขึ้น

การชะลอตัวของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปสู่อุตสาหกรรมหรือบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้น เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าด้านคุณภาพงานและการเพิ่มผลิตภาพแรงงานในระยะยาว โดยในกลุ่มเยาวชนมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น และกว่า 260 ล้านคนไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม โดยเฉพาะในประเทศที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบอัตโนมัติยังซ้ำเติมเยาวชนที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงาน ขณะที่ในกลุ่มผู้หญิงยังคงเผชิญอุปสรรคเชิงโครงสร้างจากบรรทัดฐานทางสังคม และปัญหาความเท่าเทียมทางเพศ ทำให้การมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานต่ำกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรยังส่งผลต่อรูปแบบตลาดแรงงาน ประเทศรายได้สูงกำลังเผชิญปัญหาประชากรสูงวัย ทำให้กำลังแรงงานลดลง ขณะที่ประเทศรายได้ต่ำมีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ยังไม่สามารถสร้างงานที่มีผลิตภาพรองรับได้เพียงพอ ซึ่งเสี่ยงต่อการสูญเสียโอกาสจากโครงสร้างประชากรด้วย

ILO จึงมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงทุนด้านการศึกษาทักษะและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างเพศและเยาวชน พร้อมใช้เทคโนโลยีอย่างรับผิดชอบ ใช้การค้าเป็นเครื่องมือสร้างงานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เตรียมความพร้อมรับมือความเสี่ยงจากหนี้ ปัญญาประดิษฐ์ และความไม่แน่นอนทางการค้าด้วยนโยบายที่สอดคล้องกัน เพื่อยกระดับคุณภาพงานและลดความเหลื่อมล้ำในระยะยาว

ที่มา: International Labour Organization

จัดทำและเผยแพร่โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7
120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์: 0-2141-3800 และ 3900
: 0-2141-3913 และ 3919
สายด่วนร้องเรียน: 1377
อีเมล: help@nhrc.or.th
เว็บไซต์: www.nhrc.or.th

ขอความกรุณา
ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน